

16.13. Statsamterne

16.13.01. Statsamterne (*Driftsbev.*)

Statsamterne er selvstændige regionale forvaltningsenheder, der kan forestå opgaver for indenrigs- og sundhedsministeriet og andre ministerier, som uden at råde over egnede regionale organisationer har behov for at få udført opgaver i lokalt eller regionalt regi.

De 15 statsamter henhører budgetmæssigt og organisatorisk under Indenrigs- og Sundhedsministeriet og udfører en række opgaver for ministeriet. Størstedelen af statsamternes opgaver udføres dog for Justitsministeriet og Socialministeriet. Statsamterne varetager desuden opgaver for Integrationsministeriet m.fl. Københavns Overpræsidium varetager statsamtsopgaver i Københavns Kommune bortset fra tilsyn med kommunen og sociale nævnssager.

Statsamterne er sekretariat for tilsynsrådene, som fører tilsyn med primærkommunerne i hvert amt. Hovedopgaverne består af et legalitetstilsyn, hvor sager tages op på baggrund af en klage eller af egen drift. Herudover foregår der en omfattende vejledning af kommuner og borgere.

Desuden træffer statsamterne afgørelse i klager over behandlingen af de psykiatriske patienter i de psykiatriske patientklagenævn. Klagesagsbehandlingen omfatter klager over tvangsbehandling, tvangsfiksering, tvangsendlæggelse og -tilbageholdelse.

Syv statsamter varetager civilregionsopgaver, idet seks statsamtmand og Overpræsidenten i København er udpeget som ledere af civilregionerne i medfør af beredskabsloven. Seks statsamter varetager lokal værnepligtsadministration med sessionsafholdelse.

Inden for Justitsministeriets lovgivningsområde behandler statsamterne et stort antal person- og familieretlige sager. Det drejer sig først og fremmest om sager vedrørende separation og skilsmisse. Statsamterne fastsætter endvidere ægtefællebidrag og bidrag til børn født i og uden for ægteskab. Statsamterne fastsætter desuden samvær og godkender aftaler om forældremyndighed.

Fra 2001 og indtil videre til udgangen af 2004 er der indført tilbud om konfliktmægling (mediation) i vanskelige sager på det familieretlige område.

Også i forbindelse med ægteskabs indgåelse har statsamterne visse beføjelser. Statsamterne behandler anerkendelse af faderskab til børn født uden for ægteskab, er anmeldelsesmyndighed vedrørende fælles forældremyndighed og varetager opgaver omkring børnesagkyndig rådgivning, jf. § 28 i lov om forældremyndighed og samvær. Statsamterne varetager desuden navnesager, sager om fri proces, indfødsret og værgemål. Statens udgifter til værgvevederlag afholdes over hovedkonto § 16.13.06. Værgvevederlag.

Børneloven (L 460 7/06 01) betyder, at statsamterne fra 1. juli 2002 årligt overtager ca. 1.000 faderskabssager fra domstolene. I disse sager vil statsamterne skulle indhente erklæringer i rets-genetiske undersøgelser og efterfølgende bedømme den retsgenetiske erklæring og vejlede om den. Udgifter til sådanne DNA-undersøgelser afholdes som en lovbunden udgift over § 16.13.04. Børneloven m.v.

Børneloven betyder omvendt, at statsamterne årligt lettes for 47.000 sager om anerkendelse af faderskab, registrering af aftaler om fælles forældremyndighed og sager om fritagelse af mødres pligt til at give oplysninger om fædre. Børneloven betyder samlet en merbelastning for statsamterne, som på årsbasis skønnes at få et merforbrug af størrelsesordenen ca. 1 mill. kr.

Inden for Socialministeriets område yder statsamterne (uden for Københavns og Frederiksberg Kommuner) sekretariatsmæssig bistand til de sociale nævn. Opgaverne reguleres primært i lov om social service, lov om aktiv socialpolitik og lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. De sociale nævn behandler klager over kommunale afgørelser efter den sociale lovgivning, ligesom de varetager rådgivnings- og vejledningsindsatsen overfor kommuner og amtskommuner.